

Björnaskolan
Centralgatan 12

2010-12-08

Dnr 43-2010:2569

890 50 Björna

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Björnaskolan
i Örnsköldsviks kommun

Rektorn vid Björnaskolan.

Centralgatan 12

890 50 Björna

Tillsyn i Björnaskolan

Förskoleklass

Grundskola 1–9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Björnaskolan och Örnsköldsviks kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Officiell statistik visar att Björnaskolan under åren 2005-2009 haft en svagt nedåtgående trend vad gäller kunskapsresultaten. År 2010 har skolan höjt sina resultat och ligger över riksgenomsnittet avseende meritvärde, elever som når målen i alla ämnen och behörighet till gymnasieskolan, något som Skolinspektionen ser positivt på. Trots de relativt goda resultaten är det viktigt att skolan fortsätter sin strävan efter att alla elever når lägst målen för utbildningen.

Tillsynen visar att Björnaskolan i många avseende har en väl fungerande verksamhet. Skolans rektor prioriterar kunskapsuppdraget och tar i sitt arbete ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande. Rektorn har även nyttjat de personalresurser som finns så att även yngre elever har tillgång till utbildade lärare i alla ämnen. Flertalet av skolans lärare är väl förtrodda med kunskapsuppdraget och har även påbörjat ett arbete med att synliggöra elevernas kunskapsutveckling i varje ämne relaterat till de nationella målen. Detta ger enligt lärarna elever en större delaktighet i sitt lärande och föräldrar en god inblick i sitt

barns kunskapsutveckling. Skolinspektionen konstaterar att skolan utvecklingsarbete bidrar till att höja kvaliteten på och öka inflytandet över den utbildning som eleverna får.

Skolinspektionen har i tillsynen av Björnaskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Lärarna måste säkerställa att eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande får information om elevens kunskapsutveckling genom individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (7 kap. 2, 10 § § grundskoleförordningen).
- Rektorn och lärarna informerar och klargör inte i tillräckligt hög grad mål och krav för föräldrar och elever (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Lärarna samverkar inte i tillräckligt stor utsträckning så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Lärarna och rektorn arbetar inte aktivt i tillräckligt hög grad för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte alltid författningarnas krav. Skolans skriftliga rutiner avseende elever i behov av särskilt stöd måste omarbetas (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Rektor och Örnsköldsviks kommun har ansvar för att Björnaskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Örnsköldsviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Örnsköldsviks kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Skolbeslut

Tillsyn i Björnaskolan

2010-12-08

3 (3)

Dnr 43-2010:2569

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Sten Svanholm och Ulrika Svedmark, undervisningsråd samt Mårten Olsson, utredare.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Eva Edlund

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Björnaskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsviks kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Björnaskolan den 10–11 november 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Björnaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Björnaskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Björnaskolan

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	7
Grundskoleklass	166

Källa: Skolans rektor

Björnaskolan ingår tillsammans med sex andra skolor i Gideälvens skolområde i Örnsköldsviks kommun. Skolområdet samordnas av en skolområdeschef.

Verksamheten leds av en rektor som även ansvarar för förskole- och skolbarns-omsorgsverksamhet. Dessa verksamheter redovisas i särskilda verksamhetsrapporter.

Utbildningen omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9. Verksamheten för de yngre eleverna är mestadels åldersblandad: förskoleklass–årskurs 2, årskurs 3–4 och årskurs 5–6. Övriga årskurser är åldershomogena, två klasser i vardera årskurs.

Skolans personal är organiserad i två arbetslag, ett för förskoleklass–årskurs 6 och ett för årskurs 7–9.

Till Björnaskolan kommer elever från Hemling, Gideå och Trehörningsjöns skolor i årskurs 7.

Tillsynsprotokoll för Björnaskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

Officiell statistik visar att Björnaskolan under åren 2005-2009 haft en svagt nedåtgående trend vad gäller kunskapsresultaten. År 2010 har skolan höjt sina resultat och ligger över riksgenomsnittet avseende meritvärde och elever som når målen i alla ämnen. Även behörigheten till gymnasieskolan har ökat markant. År 2010 var skolans meritvärde 209,9 jämfört med rikets 208,8. Andelen elever som nådde målen i alla ämnen var 91 procent jämfört med rikets 77. Elever behöriga till nationellt program i gymnasieskolan var 95 procent jämfört med rikets 88. Skolinspektionen konstaterar att Björnaskolan under det senaste året haft en positiv utveckling vad gäller kunskapsresultaten för eleverna i årskurs 9.

Det finns sammanställningar över hur stor andel av eleverna i årskurs fem som uppnådde målen i varje ämne år 2009 och år 2010. År 2009 uppnådde i procent 64 av eleverna målen i engelska, 79 i matematik, 93 i de natur- respektive samhällsorienterade ämnena samt 64 i svenska. År 2010 var måluppfyllelsen högre då 100 procent av eleverna nådde målen i flertalet ämnen förutom i engelska och svenska då 60 procent av eleverna nådde målen. I den sammanställningen avseende resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 framgår att resultaten för de olika delproven varierat de senaste tre åren. År 2010 uppnådde två till fyra av fem elever kravnivån för godkänt på de olika delproven. Det saknas dock en sammanställning av de samlade provresultaten i varje ämne.

Det resultat som finns redovisat för årskurs 3 år 2009 är resultaten av de nationella ämnesproven. Resultaten visar att mellan två till fem elever inte klarat godkänt nivån i tre av de sju delproven i svenska. I matematik har en till tre av eleverna inte klarat godkänt nivån i fyra av de tio delproven.

Skolans har i sin kvalitetsredovisning uppmärksammat de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 och utifrån de delprov som eleverna lyckas sämre i också analyserat tänkbara orsaker samt föreslagit åtgärder som skolan ska vidta för att förbättra resultaten. Även elevernas resultat, behörighet till gymnasieskolan och variationen mellan provbetyg och slutbetyg i årskurs 9 är uppmärksammade i kvalitetsredovisningen och

utifrån dessa sammanställningar har skolan påbörjat ett analysarbete som Skolinspektionen påpekar kan utvecklas till att även omfatta vilka åtgärder som skolan avser att vidta för att förbättra elevernas resultat.

Enligt de återkopplingar som skolan får från gymnasieskolan så klarar Björnaskolans elever sig bra på gymnasieskolan.

Skolinspektionen ser positivt på det analys- och utvecklingsarbete som rektorn och lärarna påbörjat i skolans systematiska kvalitetsarbete. Att resultaten följs upp och utvärderas, att undervisningsmålen ständigt prövas och att nya metoder utvecklas och prövas är av avgörande betydelse för att skolan utvecklas kvalitativt.

Huvudområde: Pedagogisk utveckling och ledning av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarnas arbete med att ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen behöver förbättras ytterligare.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering:

I skolan pågår ett utvecklingsarbete med att registrera elevernas kunskapsutveckling i varje ämne relaterat till de nationella målen med hjälp av ett webbaserat verktyg. I samband med detta görs också lokala pedagogiska planeringar för varje ämne. Enligt intervjuer så görs eleverna mer delaktiga i sitt lärande och föräldrarna ges kontinuerlig tillgång till elevernas kunskapsutveckling. Det underlag som finns registrerat för varje elev används som ett underlag vid elevens utvecklingssamtal och utgör även elevens skriftliga omdömen samt individuella utvecklingsplan. Enligt lärarna så ger det en bra struktur och tydlig dokumentation i alla ämnen samt synliggör elevens kunskapsutveckling. Denna process har använts under längre tid för eleverna årskurserna 7–9 och har nyligen påbörjats för årskurserna 1–6. Vid tillsynen framkommer att främst för de yngre eleverna behöver de framåtsyftande individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömena utvecklas.

Den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av visar att Björnaskolan är på god väg att ge alla elever omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

För stöd i arbete se Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektor och lärare behöver förbättra sitt arbete med att klargöra mål och krav främst för de yngre eleverna och deras föräldrar.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.

Motivering:

Som tidigare beskrivits så pågår ett utvecklingsarbete med att registrera elevernas kunskapsutveckling i varje ämne relaterat till de nationella målen med hjälp av ett webbaserat verktyg. Enlig lärarna för de äldre eleverna har detta arbete medfört att eleverna blir väl informerade om de mål som finns för utbildningen. Vid intervjuer framkommer dock att för de yngre eleverna presenteras målen i olika stor omfattning, något som lärarna i årskurs 1–6 menar är ett utvecklingsområde som de är väl medvetna om. Främst har målen i matematik, samhälls- samt naturorienterande ämnen presenterats. Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärare behöver förbättra sitt arbete med att klargöra mål och krav främst för de yngre eleverna.

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna i högre grad behöver samverka så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Vid intervjuer framkommer att samverkan mellan skolans årkurser 1–6 och 7–9 mestadels sker genom att enstaka lärare undervisar i olika årkurser. Det finns heller ingen samverkan med Gideå, Trehörningsjö och Hemlings skolor annat än vid övergångar. I samband med den muntliga överlämningen ligger fokus på elever i behov av särskilt stöd och ämnena svenska engelska och matematik. Även elevernas senaste skriftliga omdöme och individuella utvecklingsplan lämnas till mottagande mentor. I intervjuer

framkommer att samverkan och erfarenhetsutbyte om exempelvis arbetssätt, kunskapssyn, elevers ansvarstagande och inflytande, arbetet med normer och värden inte sker i tillräckligt stor omfattning.

Skolinspektionen vill betona att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande. Tillsynen visar att samverkan också behöver utvecklas och stärkas i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att alla lärare och rektorn i större utsträckning behöver arbeta aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Vid intervjuer uppges att under vissa lektioner kan elever påverka arbetssätt och arbetsformer utifrån de arbetsområden som läraren planerat och bestämt. Hur mycket eleverna har inflytande i undervisningen varierar beroende på vilken lärare som undervisar. Det saknas en samsyn och ett medvetet förhållningssätt i skolan på hur elevernas inflytande kan tillvaratas på bästa sätt. Lärarna uppger dock att arbetet med att registrera elevernas kunskapsutveckling i varje ämne relaterat till de nationella målen har bidragit till att målen synliggjorts för eleverna och att det därmed kan innebära att eleverna tydligare kan påverka utbildningens innehåll. Vid tillsynstillfället har detta ännu inte fått någon större genomslagskraft.

Skolinspektionen vill betona att om skolan i högre grad informerar om mål och uppmuntrar eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans skriftliga rutiner för arbetet med särskilt stöd behöver ses över. Vidare behöver åtgärdsprogrammen utvecklas så att de uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

I skolan finns rutiner för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd. Bland annat genomförs elevgenomgångar en gång per månad då rektorn, lärarna och elevhälso-teamet går igenom och synliggör alla elever i behov av särskilt stöd. I de dokument som Skolinspektionen tagit del av och som ska klargöra hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd genomförs framgår inte rektorns roll och ansvar på ett tydligt sätt. I de utarbetade rutinerna omnämns rektorns deltagande avseende dessa elever först i ett senare skede. Rektorn uppges till en början enbart bli informerad om arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Vid flertalet intervjuer framkommer att rektorn redan i början av processen har kunskap om vilka elever som är i behov av särskilt stöd och att rektorn också aktivt initierar och deltar i samtal och utredningar om dessa elever.

Skolinspektionen vill betona att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknas ibland tydliga målformuleringar vilket gör att de är svåra att utvärdera. Det finns också åtgärdsprogram där åtgärder i viss utsträckning vilar på elevens eget ansvar och inte till övervägande del på skolans ansvar. Skolinspektionen vill betona att av ett åtgärdsprogram ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas och utvärderas. För att åtgärdsprogrammet ska kunna fylla den funktion som är avsedd och uppfylla förordningens krav är det viktigt att skolan arbetar vidare för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett effektivt verktyg i skolans arbete med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd.

Stöd för hur åtgärdsprogram kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLF5 2008:25).